

ДР АЛЕКСАНДАР БАЛТИЋ (1907—1983)

Тихо као што је и живео, у Београду је 17. августа 1983. године умро професор др Александар Балтић.

Др Александар Балтић је рођен 22. августа 1907. године у Београду. Гимназију је учио и завршио 1927. године у Београду. Од 1927. до 1931. године је студирао на Правном факултету у Београду, где је и дипломирао. Докторирао је 1938. године на Правном факултету у Београду са темом „*Општа теорија о појму јавног службеника*“.

Од 1932. године до ослобођења Београда 1944. године радио је у Генералној дирекцији и Дирекцији државних железница. Од 1944. до 1946. године радио је у Министарству правосуђа ДФЈ. Од 1946. до 1951. године је радио у Комитету за законодавство, а од 1951. до 1953. године у Савету за законодавство. Од 1953. до 1955. године радио је у Комитету за законодавство и изградњу народне власти Владе ФНРЈ у својству саветника.

Наставним радом се почео бавити 1948. године када је на Правном факултету у Београду изабран за хонорарног доцента за Административно право. Године 1955. изабран је за ванредног професора за Радно право, а 1960. за редовног професора, на Правном факултету у Београду. Избором за ванредног професора 1955. године престао је са радом у Комитету за законодавство Владе ФНРЈ. На Правном факултету у Београду радио све до пензионисања 1978. године.

Професор Балтић је дуго година радио у пракси на питањима службеничког права, социјалног осигурања и радног права, али исто тако се бавио и стручним и теоријским радом. Прве радове је објавио пре рата. Докторску дисертацију *Општи појам јавног службеника* објавио је 1939. године.

После ослобођења Београда др А. Балтић је био укључен у рад државних органа, па и у рад на припреми прописа, и то прво у области службеничког законодавства, а затим социјалног осигурања и радног права. Већ у првим послератним годинама јавио се *Коментаром Закона о државним службеницима* (1946) — са неколико издања — а касније и коментарима прописа из области радних односа. Сарађивао је у стручним часописима бавећи се актуелним, значајним и отвореним питањима радног права. Са почетком ангажовања у настави на Правном факултету у Београду почео је са радом на приручницима за студенте, да би затим и написао уџбеник Радног права који ће до данас остати највише коришћен уџбеник на правним факултетима у нашој земљи.

Поред теоријских и начелних питања професор Балтић је обрађивао и питања и проблеме практичног значаја и свакодневних потреба које иако од изузетног значаја, некада теоретичари сматрају недовољно значајним за обраду. Чињеница да је дуго времена провео у пракси учинила је да се и као професор бави теоријом везујући је за праксу. Углавном је узимао теме из праксе за теоријску обраду. То га је и одвлачило од чисто теоријских разматрања, мада је сматрао веома значајним сагледавање историје радног права и његових појединих института.

У овој прилици треба набројати неке најзначајније радове професора Балтића: *Преглед позитивних прописа радног права* ФНРЈ, Београд 1949; *Радно право ФНРЈ* (материјал за испите), Београд 1951; *Збирка прописа о радним односима*, Београд 1954. и 1956; *Основи радног права (приручник)*, Београд 1955; *Уставно уређење, привредно и радно законодавство* (са др С. Поповићем и др П. Димитријевићем), Београд,

1954. (три издања); *Основи радног права Југославије* (учбеник), Београд, 1958, 1961, 1963. и 1965. године; *Основи радног права са основним проблемима Социологије рада* (са професором др М. Деспотовићем), Београд, 1967, 1968, 1971, 1975, 1976, 1978, 1979. и 1981; *Радни односи у теорији и пракси*, Београд, 1962, и 1968. (предавања са продубљеног курса из Радног права на последипломским студијама).

Поред ових обимних радова професор Балтић је објавио и низ чланака и расправа. Најзначајније од њих ће мо овде такође хронолошки назначити: *Преглед развитка нашег радног права*, „Архив за правне и друштвене науке”, бр. 2/51; *Однос радног права према другим гранама правног система*, „Архив за правне и друштвене науке” бр. 4/52.; *Основни принципи радног права* (Реферат на I Конгресу удружења правника Југославије), Београд 1954; *Кодификација радног права*, „Социјална политика”, бр 9/1954; *Међународна организација рада*, „Југословенска ревија за међународно право”, бр 2/1954; *Радно право као регулатор положаја радничке класе*, „Рад”, јануар 1955; *Изградња радног законодавства*, „Наша стварност бр 1/1957; *Радни однос и право управљања*, „Архив за правне и друштвене науке”, бр. 2-3/1957; *Радни односи у условима самоуправљања*, „Међународна политика” бр. 215/1959; *Правна изградња самоуправних споразума и друштвених договора*”, Економски институт, Загреб, 1971.; *Уставна начела у области међусобних радних односа у удруженом раду*, „Архив за правне и друштвене науке”, бр. 4/1973. Поред континуиране сарадње са „Архивом за правне и друштвене науке”, професор Балтић је такође објављивао своје радове о актуелним питањима радног права у „Аналима Правног факултета у Београду” (АПФ): „*Ново у радном праву Југославије* (АПФ, бр. 4/1961); *Неки конкретни предлози у вези одредаба у преднацрту Устава* (АПФ, бр. 3-4/1962); *Даља изградња самоуправног радног законодавства* (АПФ, бр. 2/1968); *Савезно законодавство у области радних односа*, (АПФ, бр. 3-4/1973); *Одредбе из области рада и међусобних радних односа радника у удруженом раду у Нацрту устава СР Србије*, (АПФ, бр. 5/1973); *Радни односи и међусобни радни односи* (АПФ, бр. 5-6/1974). Као што се види, и ови наслови представљају својеврсну слику најактивнијих питања нашег радног права и начина на који се професор Балтић бавио радним правом. Професор Балтић се бавио и другим питањима радног права као нпр. дисциплиноком одговорношћу.

Из овог прегледа најзначајнијих радова јасно је да је професор Балтић кроз дуги временски период писао књиге и расправе неопходне за образовање студената, практичара и последипломаца и свих који су се бавили радним правом. Бројним радовима у области радног права и радних односа утицао је не само на образовање правника већ и на праксу и теорију. Остаје тек задатак да се оцени значај тог утицаја и значај рада професора Балтића.

Опште је познато да су генерације студената у Југославији училе из учбеника професора Балтића. Највећи део истакнутијих стручњака у области радног права у Југославији развијао се под утицајем или под руководством професора Балтића. То важи и за оне који су докторирали у области радног права и радних односа, али исто тако и за наставнике радног права на универзитетима у Југославији.

Припадао је оним посленицима који су у току више од две деценије (скоро четврт века) остварили и демонстрирали посебну приврженост Факултету. Млађи се могу учити на његовом примеру. Поред непрекидног и вредног учешћа у настави и последипломским студијама, професор Балтић је учествовао у раду самоуправних органа а био је и продекан Факултета. Треба посебно подвући допринос професора Балтића у формирању и развијању последипломских студија из области радног права на Правном факултету у Београду.

Свако продубљено проучавање радног права и радних односа у Југославији неминовно захтева и проучавање радова професора Балтића. За његов укупан рад и допринос Правни факултет у Београду и његови ученици дугују му много.

др Милан Деспотовић и
др Влајко Брајић